

Täysistunto

Torstai 29.4.2021 klo 16.00—17.03

3.6. Suullinen kysymys valtiontalouden kehyksistä (Kai Mykkänen kok)

Suullinen kysymys SKT 93/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavan aihealueen meille esittelee edustaja Mykkänen.

Keskustelu

16.35 **Kai Mykkänen kok:** Arvoisa puhemies! Viime syksyn välikysymyskeskustelussa te, valtiovarainministeri Vanhanen, sanoitte seuraavasti: ”Hallituksen pitää kuitenkin jatkuvasti ponnistella sen eteen, että luottamus Suomeen säilyy vahvana jatkossa. Luottamusta lisää ensinnäkin se, että valtion budjetoinnissa palataan ensi vuonna kehysmenetelyyn.” Näin siis syyskuussa.

No, mitä sitten tapahtui velkariihessä? Kehykset särkyivät, kun vasemmiston vappumiljardi sujahti kakun päälle. Pohjaesityskin sisälsi toistakymmentä miljardia velanottoa ensi ja sitä seuraavalle vuodelle. Kokonaisuutena keskustan kiemurtelun ansiosta Suomen lähivuosien velanotto loiveni peräti veret seisauttavat 2 prosenttia. Onko tämä kahden sadasan ero vasemmiston velkalinjaan nyt se keskustan vastuun linja, vai tarjotaanko meille vain näytelmiä ja näkyjä? Velanoton kiihdyttäjät löivät teidät [Puhemies koputtaa] heittämällä, maalein 98—2. Valtiovarainministeri Vanhanen, miten meni noin niin kuin omasta mielestä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja valtiovarainministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

16.36 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella kehysriihi on kesken, ja... [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Vanhasella puheenvuoro.

...vasta sitten, kun kehysriihen päätökset on tehty, voin vastata täsmälleen esitettyyn kysymykseen. Eli tässä ollaan vähän toispuoleisessa asemassa. Minulla ei ole oikeutta vielä kertoa sitä, mikä mahdollisesti on kehysriihen päätös, mutta ehkä sen voin kertoa, kun tässä on aika paljon myös julkisuuteen valunut tietoja ensi vuodesta ja seuraavasta vuodesta: On sanottu, että ensi vuodelle kehys nousee yli normitason noin 900 miljoonaa ja vastaavasti vuonna 2023 noin 500 miljoonaa. Näitä lukuja on käytetty julkisuudessa. Ne ovat myös valtiovarainministeriön arvion mukaan sellaisia, voisi sanoa, pakollisia, välttämättö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2021 vp

miä menoja, joista on huolehdittava. Mutta palataan tähän illalla. Jos meillä kehysriihi päättyy, niin kerron tarkemmin sen, mistä nämä luvut muodostuvat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ne edustajat, jotka tästä asiasta haluavat esittää lisäkysymyksiä, olkaa hyvä, painakaa V-painiketta ja nouskaa seisomaan. — Edustaja Mykkänen jatkaa.

16.38 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, pääministeri Marin, ainakin olette ollut viimeisissä neuvotteluissa ja olette ajan tasalla siitä, mitä on sovittu. Valtiopäivien avajaiskeskustelussa helmikuussa te annoitte seuraavan lupauksen: ”Vuoden 2020 jälkeen on palattu valtiontalouden kehykseen, ja se ohjaa tulevan kehysriihen valmistelua.” Lupauksenne jälkeen talouden näkymät ovat parantuneet. Lähivuosille ennustetaan selvää historiallista noususuhdannetta niin Suomessa kuin maailmalla. Te uskotte suhdanteita hillitsevään keynesiläiseen talouspolitiikkaan. Eikö nyt pitäisi lopettaa velkaantuminen ja kerätä puskuria seuraavan laskusuhdanteen varalle? Sen sijaan olette juuri päättänyt romuttaa menokehykset — 20 vuotta rakennetut menokehykset — ja kasvattaa hallituskautenne velkaantumista 1 750 miljoonalla eurolla seuraaville vuosille. Missä vaiheessa vappumiljardista tuli velkariihen tärkein asia talousvastuun sijaan? [Puhemies koputtaa] Pääministeri Marin, miksi johditte helmikuussa eduskuntaa harhaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt pääministeri Marin.

16.39 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten valtiovarainministeri Vanhanen tässä edellä kuvasi, hallituksen puoliväliriihi, kehysriihi, on yhä kesken. Me jatkamme tänään koko hallituksen kanssa kehysriihtä 17.30 alkaen, ja toivottavasti saamme tämän kokonaisuuden tänään päätökseen ja voimme siitä myös julkisesti kertoa, ja hyvin tarkasti myös näistä perusteista näiden eri kysymysten takana.

Mutta se iso taloudellinen kuva hallituksella on yhteinen: me haluamme vauhdittaa talouskasvua, koska se on ainoa kestävä tapa ja ainoa tapa saada myös Suomen velkaantuminen taittumaan, velkaantumisen kasvu taittumaan. Me haemme kasvua, ja uskon, että tässä meillä on yhteistä opposition kanssa. Olen kuunnellut kokoomuksenkin puheenvuoroja hyvin tarkasti, ja niissä on peräänkuulutettu talouskasvun vauhdittamista, ja mielestäni se on oikea linja tämänkaltaisen kriisin keskellä, missä me olemme.

Me teemme myös rakenteellisia uudistuksia — niitä me olemme tehneet tähän asti, ja niitä me tulemme jatkamaan. Me haluamme vahvistaa työllisyyttä, koska me näemme, että se on ainoa kestävä tapa parantaa Suomen talouden tilaa, kun meillä väestö ikääntyy ja meidän huoltosuhteemme [Puhemies koputtaa] on muutoinkin vaikeuksissa. Ja sen lisäksi [Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!] me olemme myös valmiita tekemään maltillisia sopeustoimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vartiainen.

16.40 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, arvoisa pääministeri Marin, sikäli kuin nämä tähän asti tulleet tiedot pitävät paikkansa, niin kuitenkin finanssipolitiikasta on nyt tulossa selvästi kevyempää kuin mitä aikaisemmin on ennakoitu. Palautan teidän mieleenne myös, mitä te esitte kestävyystiekartassa viime syk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2021 vp

synä: ”Mikäli Suomen talous kuitenkin elpyy ennakoitua nopeammin koronaepidemian šokista, hallitus varautuu kiristämään finanssipolitiikkaa”. Ja nyt me tiedämme, että talous supistui lopulta noin puolet vähemmän kuin siihen aikaan kun tämä mainittu kirjaus hyväksyttiin ja velkaantuminen jäi pienemmäksi. No, silloinhan on perustelut nimenomaan sille, että finanssipolitiikassa aletaan ottaa jalkaa kaasulta ja jarruttaa. Siihen suuntaan sen finanssipolitiikan muutoksen pitäisi toki olla, ja eikö siksi ole ihan irvokasta ja outoa, että te nyt perustelette talouskasvulla, kun ennusteet ovat muuttuneet positiivisemmiksi ja ensi vuodellekin [Puhemies koputtaa] ennustetaan selvästi trendikasvua nopeampaa kasvua?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

16.41 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vartiaisen kuvaus talouskehityksestä on juuri näin — osittain johtuen siitä, että koronaepidemiaa on onnistuttu hallitsemaan huomattavasti paremmin kuin mihin syksyn alun talousennusteet ehkä perustuivat, ja samoin silloin oli arvio siitä, että koronan vaikutus talouteen olisi paljon kielteisempi kuin se oli. Nyt näyttää siltä, että meillä on alka-massa maailmantaloudessa erittäin vahva kausi, jopa lyhytaikainen buumi. Sen synnyttämiseen liittyvät myös nämä EU:n yhteiset toimenpiteet, ja onneksi näin on, koska se tulee vaikuttamaan siihen, miten myös Suomen talous kehittyy. Syksyn alussa arvioitiin aika pessimistisesti, että meidän velkasuhteemme taittuu ja voisi kääntyä laskuun vasta vuonna 2030. Niin kuin aikaisemmin talven mittaan olen sanonut täällä, nyt meillä on mahdollisuus huomattavasti aikaisemmin tuo taitos tehdä, ja toivottavasti illalla [Puhemies koputtaa] pystymme myös tästä kertomaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

16.42 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellisille talouden ja työllisyyden toimille on nyt ehdottomasti kysyntää. Kun nyt julkisuuteen on tihkunut niitä tietoja, että kehys ollaan kuitenkin ylittämässä noin 1,4 miljardilla, niin eikö tämä päinvastoin ole nyt myötäsyklistä politiikkaa, kun tiedetään, että maailmantalouden nousu todellakin on parantumassa ja on ehkä ihan nurkan takana? Toisaalta tuolta kehysriihestä on kuulunut, että työllisyystavoitteet lykkääntyvät jälleen kerran sinne seuraavalle hallitukselle. [Perussuomalaisten ryhmästä: Käsittämätöntä!] Arvoisa hallitus, minkä tähden hallitus lykkää nämä tärkeät tavoitteet eli velkaantumisen taittamisen ja työllisyystavoitteet seuraavalle hallitukselle? Entä minkätyyppisiä veronkorotuksia hallitus kaavailee, ja ovatko nämä veronkorotukset, joista on liikkunut huhuja, että ne ovat noin 100—150 miljoonan euron luokkaa, mahdollisesti kulutukseen, ihmisten ostovoimaan, kotitalouksiin kohdistuvia veroja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Vanhanen.

16.44 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Valitettavasti tämä keskustelu on vähän toispuoleinen, koska me hallituksen puolelta emme valitettavasti voi emmekä saa vielä kertoa siitä, mikä todennäköinen kehysriihen lopputulos on. Tässä suhteessa pyydän anteeksi. Jos tänä iltana riihi päättyy, niin vasta sen jälkeen voimme julkis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2021 vp

taa nämä tiedot, ja uskon, että kun julkistamme ne, niin siinä on myös kysyjälle myönteisiä vastauksia. Palataan tähän illalla ja vaikka ensi viikon kyselytunnilla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sirén.

16.44 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisuudessa olleiden tietojen valossa nyt kuitenkin käymme tätä keskustelua kehysriihessä, ja on aivan ymmärrettävää, että se kiinnostaa suomalaisia. Suomalaiset haluavat tietää, minkälainen tulevaisuus heitä tämän hallituksen päätösten myötä odottaa, ja ennakkotietojen mukaan tiedossa on lisää velkaa, lisää veroja mutta ei edelleenkään niitä työllisyyspäätöksiä, joita Suomi niin kipeästi tarvitsee ja joita erityisesti valtiovarainministeripuolue keskusta kertoi menevänsä riiheen puolustamaan, joten vielä kysyn: minkälaisia työllisyystoimia hallitus on edistämässä omalla kaudellaan, millä aikataululla, vai siirretäänkö nämä tarpeelliset, tulevaisuuden kannalta merkitykselliset päätökset seuraaville hallituksille?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Vanhanen.

16.45 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on syksystä lähtien valmistellut työllisyystoimia. Tänäpäin niihin liittyen tehdään päätöksiä, ja niistä kerrotaan illalla. Valitettavasti minulla ei ole nyt oikeutta enempää tässä yhteydessä kertoa. Mutta hallituksen talouslinjaan kuuluvat, aivan kuten aikaisemmin jo on linjattu, työllisyystoimet. Hallitus tulee myös hyvin vastuuntuntoisella tavalla käsittelemään menokehystä. Tavoite on se, että tämä hallitus ei jätä seuraavalle eduskunnalle tehtäväksi sellaisia päätöksiä, jotka kuuluvat tälle kaudelle, ja siitä tulemme pitämään kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Purra.

16.46 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihen tuloksista tiedämme kuitenkin sen, että työllisyystoimet ovat heikkoja, menoja ei priorisoida, kehykset ylittyvät 1,4 miljardilla, velka paisuu, ja tämä kaikki siis tilanteessa, jossa kynnyksellä odottaa todennäköinen talouden suuri kasvupyrähdys, puhutaan jopa 6 prosentista. Kuten täällä on kuvattu, niin yleensä tällaisessa tilanteessa tietysti voisi kuvitella, että hallituskauden loppupuolella tehdään ennemminkin kiristävää politiikkaa. En voi oikein ymmärtää sitä muusta näkökulmasta kuin siitä, että alijäämä on hyvä ja tavoiteltava asia teille kaikissa olosuhteissa.

Varsinainen kysymykseni koskee kuitenkin näitä niin sanotun turvesovun vastapainoksi tehtäviä päästökiristyksiä, jotka kohdistuvat lehtitietojen mukaan liikenteeseen ja maatalouteen. Kysyisin pääministeriltä: haluatteko heikentää autoilun ja kotimaisen ruoantuotannon mahdollisuuksia entisestään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin kyllä vakuuttaa, että hallituksen tavoitteena ei ole vaikeuttaa ihmisten liikkumista. Me ymmärrämme hyvin sen, että meillä on laaja, harvaan asuttu maa ja monissa paikoissa Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2021 vp

tarvitaan omaa autoa, jolla pitää voida niin liikkua töihin kuin asioida esimerkiksi kaupassa ja muutoin elämässään tärkeissä palveluissa ja asioissa. Eli ei meillä ole tarkoituksena vaikeuttaa ihmisten liikkumista, eikä meidän tarkoituksena myöskään ole heikentää suomalaisen ruoantuotannon edellytyksiä, päinvastoin. Kyllä me haluamme, että Suomessa on kotimaista, puhdasta, hyvää ruokaa ja meillä on elävä ja elinvoimainen maaseutu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

16.48 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen velkariihi on ollut viime viikkoina surullinen näytelmä. Ennen riihen alkua ministerit vakuuttivat suomalaisille, että velaksi eläminen loppuu vihdoinkin. Hallitus lupasi, että työllisyyttä parantavia uudistuksia tehdään, veroja ei koroteta ja menokehystä ei romuteta. Monet suomalaiset odottivat, että erityisesti keskusta löytäisi nyt vihdoinkin kovasti pehmenneen selkärankansa ja laittaisi hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikan ruotuun. Mutta miten kävi? Viime päivinä moni suomalainen on pettynyt. Myönnän, että myöskin moni kokoomuslainen on pettynyt tähän näytelmään. [Antti Kurvinen: Itseennekö?] Mediatietojen mukaan kyse on ollut koko ajan niin sanotusta keskustan puoluejohdon operaatiosta, käsinkirjoitetusta sellaisesta, mutta olisi tietenkin toivonut, että muutama juonenkäännös olisi tapahtunut toisin. Mutta kysyn nyt pääministeri Marinilta: oletteko tyytyväinen tähän puoliväliriihen [Puhemies koputtaa] prosessiin ja hallituksen päätöksiin, ja olisiko sopu tällä 2020-luvulla voinut löytyä jollain... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylitystä].

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.49 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en aio vastata kysymyksen loppua kuullut, mutta kysyttiin tästä prosessista. Tämä kehysriihi on ollut poikkeuksellisen pitkä, se on ollut vaikea, kuten on kuvattu hyvin rehellisesti tunteja julkisuudessa, ja itsekin olen sanonut, että minulla ei ole ollut tietoa siitä, kuinka tässä käy, ja siitä, mikä lopputulos on, tuleeko yhtenäinen hallitus ulos kehysriihestä vai ei, koska tämä neuvottelutilanne on ollut aidosti vaikea, ja sen olen hyvin suoraan myös todennut.

Hallitus on löytänyt kokonaisuudesta sovun. Jokainen on joutunut tulemaan toista vastaan, jokainen on joutunut joustamaan, ja yhdessä olemme hakeneet sellaista ratkaisua, joka on kaikkien näkökulmasta kestävä. Hallituspuolueiden puheenjohtajat ovat tämän kokonaisuuden sopineet. Tänään kehysriihessä käymme vielä yksityiskohtia läpi, ja toivottavasti illalla saamme vihdoinkin ja viimein tämän puoliväliriihen, kehysriihen päätökseen.